

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΤΩΝ

ΤΟΥ Κ. ΦΩΤΟΥ ΓΙΟΦΥΛΛΗ

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Τ' ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Γ. ΜΟΥΡΟΥΖΗ

[Η μένη αὐθεντική βιογραφία τοῦ γενναίου Ἑλληνοσὺ πρίγκηπος]

Ζ'.
 ΟΤΕ ὁ Μουρούζης, βλέποντας τὸν ἱπποτισμὸ καὶ τὴν παλληκαριά τοῦ Κρητικοῦ, ἀναγκάσθηκε νὰ ζητήσῃ συνώμην γιὰ τὴν συμπεριφορὰ του καὶ νὰ ἐπάρῃ πίσω τὰ λόγια του. Καὶ μονάχα τότε ὁ Κρητικὸς δέχθηκε τὸ πιστόλι, ποῦ τοῦ χάρισε ὁ Μουρούζης.
 Ἀπὸ τότε γίνηκαν φίλοι ὁ Μουρούζης καὶ ὁ λεβέντης Κρητικὸς. Μὰ καὶ γενιὰ ὁ πρίγκηψ ἀγαποῦσε καὶ ἔκανε παρέα τοῦς Κρητικὸς ἐπαναστάτες. Καὶ μάλιστα δὲν δημιουργοῦσε περὶ ἐπεισόδια μαζύ τους, μόλις ὁ Μουρούζης κατάλαβε καλὰ τὸν χαρακτήρα τους.

Στὴν Κρητικὴ ἐπανάστασι τοῦ 1897 ὁ Μουρούζης γνωρίστηκε καλὰ καὶ μὲ τὸν Κώστα τὸν Μάνο, τὸν ἑξαιρετικὸ ἐκείνο τύπο παλληκαριοῦ καὶ ποιητῆ, ποῦ πολέμησε στὴν Κρήτη καὶ στὸν πόλεμο τοῦ 1912 καὶ σκοτώθηκε στὸ Λαγκαδᾶ, σὲ μὰ πτώσι ἀεροπλάνου...

Ὁ Κώστας Μάνος ἦταν ἀπὸ τοὺς τύπους ποῦ ἀγαποῦσε καὶ ἑθαύμαζε ὁ Μουρούζης. Παλληκαρὶ σπάνιο καὶ ἀνθρωπος γερῆς θελήσεως. Ὁ χαρακτήρας τοῦ Μάνου μάλιστα φαίνεται καθαρὰ στὸ σύντομο αὐτὸ ποιημὰ του, στὸ ὁποῖο φανερῶνει τὴ δύναμι τῆς θελήσεως καὶ τῆς παλληκαρίας στὴ ζωὴ :

«Ὅποιος δὲν εἶδε τ' ὄνειρό του
 ζωντανέμο καὶ τρανὸ,
 μ' ὄρη καὶ χάρι ἅπ' τὸ πλευρὸ του
 νὰ ξεπετάῃ στὸν οὐρανὸ,
 αὐτὸς στὸν κόσμῳ δὲν ἀξίζει
 ἀνάπαιδα, δειλὰ, νὰ ζῆ.
 Ὅποιος τὴν τύχη του ὀρίζει
 βαστάει τὰ ἥλια διὰ μαζύ».

Μ' ἓναν τέτοιο ἄνθρωπο, σὰν τὸν Κώστα Μάνο, ἦταν φυσικὸ ὁ Μουρούζης νὰ συνδεθῆ πολὺ μόλις τὸν γνώρισε. Ἔτσι στὴν Κρήτη οἱ δύο ἐθελοντὲς ἐπαναστάτες γίνηκαν ἀδελφικοὶ φίλοι. Μὰ ὁ Μάνος ἦταν καὶ ἀγαπητὸς ἀνάμεσα σ' ὄλους τοὺς ἐπαναστάτες γιὰ τὴν παλληκαριά του καὶ γιὰ τὴν καλωσύνη του. Ἔτσι καὶ ὁ Μουρούζης καὶ ὁ Μάνος συνδέθηκαν μὲ ὄλους τοὺς Κρητικὸς ἐπαναστάτες μὲ δεσμοὺς φιλίας, ἀγάπης καὶ ἐπιτιμήσεως. Καὶ συχνὰ οἱ δύο φίλοι, μαζύ μὲ τοὺς ἐπαναστάτες, ἔκαναν παρέα καὶ γλεντοῦσαν.

Ἐνα βράδι ὅμως συνέβη μὲ τὸν Μουρούζη καὶ ἓνα πολὺ παράξενο ἐπεισόδιο.

Τὰ γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως εἶχαν φέρει τὸν Κώστα Μάνο σ' ἄλλο σημεῖο τῆς Κρήτης καὶ ὁ Μουρούζης εἶχε τὴ δρᾶσι του ἄλλου. Μὰ ἓνα βράδι, ποῦ ὁ Μουρούζης εἶχε περὶ ἀρχετὸ Κρητικὸ κρασί, ἐξαλλήθηκε καὶ μέθυσε τόσο, ποῦ ἐνόμισεν διὸ ὁ Μάνος... ἦταν ἐκεῖ λίγη ὥρα πρὶν καὶ μάλιστα διὸ τὸν εἶχε προσβάλει !

—Κομπάρε, ὁ Μάνος μὲ πείραξε ! εἶπε ὁ πρίγκηψ σ' ἓναν Κρητικὸ ὄπλαρχηγό, ποῦ ἔπινε μαζύ του κρασί.

—Μὰ ὁ Μάνος λείπει, καπετάνιε, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—Λείπει ;
 —Ναί. Ἐχε πάει μακριὰ.

—Ποῦ μακριὰ ;
 —Ναί. Βρίσκεται τώρα στὰ Σφακιὰ.

—Πρέπει ὅμως νὰ ἐξηγηθῶ μαζύ του, εἶπε ὁ Μουρούζης. Τὸ πράγμα

θὰ τὴν τυραννοῦσαν σ' ὅλη τῆς τῆ ζωῆ.

Βγήκα τὰ μεσάνυχτα μοιμεθυμένους ἀπὸ τὸ «Γεῦσκεῖ» καὶ τράβηξα γιὰ τὸ σπίτι μου. Ἦ τραγωδία τῆς Λιλιάνας μὲ εἶχε ἀρρωστήσει. Κι' ἐγὼ, δίχως νὰ ξέρω γιὰτί, ἤθελα νὰ κλάω, ἴσως γιὰ τὰ τόσα ὄμορφα πράγματα τῆς ζωῆς, ποῦ περνοῦν καὶ χάνονται, δίχως νὰ μοποῦν νὰ τὰ χαροῦν οἱ τραγικοὶ ἐρωτευμένοι...

Ὁ ἔθνος μου ἦταν γεμάτος ἐφιέλτες. Κάθε τόσο ξυπνοῦσα, βλέποντας μπροστά μου τὸ φάντασμα τοῦ φίλου μου ἀνάμεσα στὴ Φάννη Χάρουελ καὶ στὴ Λιλιάνα. Τέλος βυθίστηκα σὲ μὰ νάρκη, βαθιὰ σὰν τὸ θάνατο...

Τὸ μεσημέρι, ὅταν ξύπνησα καὶ ἔνοιξα τὴν ἐφημερίδα, εἶδα τὴ φωτογραφία τῆς Λιλιάνας. Εἶχε πνιγῆ στὸ Σηκουὰν !... Ἦ τραγικὴ γυναικα τὸ Πῶλ Σορμιὰν εἶχε ἐκδικηθῆ τὴ Φάννη Χάρουελ... Αὐτὴ ἀγαποῦσε τώρα πολὺ τὸν θελκτικὸ ἀρσοποράτη, ποῦ εἶχε βαρεθῆ μὰ μέρα καὶ τίς δύο τους καὶ εἶχε κόψει τίς φλέβες του μέσα στὸ μάνιο, σὰν τὸν Πετρόνιο...

δὲν παίρνει ἀναβολή. Κάθε προσβολὴ θέλει ἱκανοποίησι.

—Μὰ τέτοια ὥρα ; εἶπε ὁ ὄπλαρχηγός.

—Τί θὰ πῆ ἡ ὥρα ; Νὰ πεταχτοῦμε μὰ στιγμὴ ὡς τὰ Σφακιὰ νὰ ἐξηγηθοῦμε.

Ὁ ὄπλαρχηγὸς ἐκόπταξε τὸ Μουρούζη περιέργω καὶ μοιροῦρισε :

—Θαροῦ πῶς κοῦζουλάθηκε ὁ ἔρμος ὁ πρίγκηψ ἀπόψε...

Ὁ Μουρούζης ὅμως δὲν ἄλλαξε γνώμη.

—Πρέπει, ἐπέμεινε, ἀμέσως τώρα νὰ πάμε στὰ Σφακιὰ νὰ συναντηθοῦμε μὲ τὸν Μάνο καὶ νὰ ἐξηγηθοῦμε. Θάρθῃς μαζύ μου, κομπάρε ;

—Ναί, πάμε, εἶπε ὁ ὄπλαρχηγός, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ χειρότερη φασορία.

Τὰ Σφακιὰ ἦσαν μακριὰ ἀπὸ ἐκεῖ, δέκα ὥρες τοῦλάχιστον μὲ τὰ πόδια. Ὅσο ἔξεκίνησαν...

Ὁ Μουρούζης καὶ ὁ ὄπλαρχηγός ἐβάδιζαν μὲ γοργὸ βῆμα μέσα στὴ νύχτα. Ἐπερπατοῦσαν, ἐπερπατοῦσαν ἰστομονετικά... Στὸ μεταξὺ ὅμως ἑξιμέρωσε καὶ τὸ ἀεράκι τῆς ἀγῆς ἀρχισε νὰ δροσίζῃ καὶ νὰ ξεζαλίζῃ τὸν Μουρούζη. Σιγά-σιγά τὸ μεθύσι τοῦ ἔφυγε. Συνήλθε καὶ τὰ λησιμόνησε διὰ...

Καὶ ἑξαφνικὰ, σὲ μὰ στιγμὴ, ρώτησε τὸν Κρητικὸ ὄπλαρχηγό :

—Ποῦ πάμε, κομπάρε ;

—Νὰ βροῦμε τὸ Μάνο, νὰ ἐξηγηθῆς γιὰ τὴν προσβολή.

—Ποῦ προσβολή, καλέ ;

—Μὰ ἐλόγου σου, καπετάνιε, εἶπες πῶς σὲ προσβάλε ὁ Μάνος.

Ὁ Μουρούζης τότε ἄρχισε νὰ γελά...

—Ὅταν μεθῶ, εἶπε, μὴν ἀκούς τί λέω... Ἐἴνε λόγια καὶ καμώματα τοῦ μεθυσιοῦ. Τὸ πρῶτὰ τὰ ξεχνᾶω διὰ...

—Καὶ μὲ τὸν καπετάν-Μάνο δὲν ἔχεις πρᾶγμα ; ρώτησε ὁ ὄπλαρχηγός.

—Ὅχι. Τίποτε. Εἴμαστε οἱ καλύτεροι φίλοι...

—Ὅστε αὐτὸ εἶνε τὸ συνήθιο σου, καπετάνιε, ὅταν πίνεις ;

—Αὐτὸ εἶνε, κομπάρε.

—Πές μου τὸ λοιπὸν ἐστὶ νὰ κατέχω ἴντα νὰ κᾶνω, ἐφώνησε ὁ Κρητικὸς εὐχαριστιμένος.

Καὶ ὁ Μουρούζης μὲ τὸν ὄπλαρχηγό γύρισαν πίσω κοντὰ τὸ μεσημέρι !...

Ὅταν τὸν Μάρτη τοῦ 1897 ἐκπρόχθη ὁ Ἑλληνοτουρκικὸς πόλεμος, ὁ Μουρούζης ἔφυγε ἀπ' τὴν Κρήτη καὶ ἔγινε σὲ τὴν Ἀθήνα, γιὰ νὰ λάβῃ μέρος στὸν πόλεμο.

Ἐπειδὴ δὲ εἶχε συγγενεῖς τοῦς Μαυρομηχαλέους καὶ ἐσχετίετο καὶ μὲ τὸ παλάτι, κατόρθωσε, χωρὶς πολλὰ διατυπώσεις καὶ ἰσογορίες, νὰ καταταχθῆ στὸν Ἑλληνικὸ στρατὸ μὲ τὸν βαθμὸ τοῦ ἱπποκῶ καὶ μαζύ μὲ τὸ ἱππικὸ νὰ τραβήξῃ γιὰ τὰ σῖνορα.

Καὶ στὸν πόλεμο τοῦ 1897, ἂν καὶ ὁ πόλεμος αὐτὸς ἦταν ἀτύχος καὶ διήρκεσε πολὺ λίγο, ὁ Μουρούζης εἶδει τὴν ἀνδρεία του. Μερικὲς ἐπελάσεις τοῦ ἱππικοῦ μας ἐναντίον τῶν Τούρκων, σὲς ὁποῖες ἔλαβε μέρος ὁ Μουρούζης, εἶμιναν ἱστορικὲς. Τότε δὲν ὑπῆρχαν τάγεις καὶ τ' ἄλλα σημερινὰ πολεμικὰ μέσα καὶ τὸ ἱππικὸ ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο σὲς μάχες. Γι' αὐτὸ καὶ ἓνας ἱλαχος μὲ καρδιά καὶ μὲ τρελλὴ τόλμη ἦταν κατὰ σπουδαῖο. Ἔτσι διεκρίθη καὶ τότε ὁ Μουρούζης.

Μὰ ὁ πόλεμος ἐτελείωσε γρήγορα, ὅπως ξέρωμε, ἀφοῦ ἔφερε τοὺς Τούρκους ὡς τὴν Ταράτσα, δηλαδὴ ἔξω ἀπὸ τὴ Λαμία...

Ὁ Μουρούζης λυπήθηκε σὲ ἀφάνταστο σημεῖο γιὰ τὴν καταστροφὴ ἐκεῖνη καὶ εἶχε σκεφθῆ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν στρατὸ μας.

Ἀφοῦ δὲν μποροῦσαμε νὰ κάνουμε τίποτε, ἔλεγε, καλύτερα νᾶρθουν ἄλλοι στὸ στρατὸ μας...

Ἦταν ἀπογοητευμένος...

Κατόπιν ὅμως, ἀφοῦ τοῦ μίλησαν σχετικὰ οἱ συγγενεῖς του καὶ ἡ μητέρα του, ἐπέισθη νὰ μὴ παρατηρήτῃ ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸ στρατὸ. Ἐμεινε λοιπὸν καὶ ὑπηρετήσε ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ ἱππικοῦ τέσσερα περίπου χρόνια.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Μουρούζης ἔγινε ἓνας ἀπὸ τοὺς πῶ λαοφιλεῖς τύπους τῆς τότε Ἀθήνας. Ὅλη ἡ νεολαία, ποῦ ἦταν σ' ὅλη τῆς τῆς δρᾶσι ἀπὸ τὸ 1897 ὡς τὸ 1900, τὸν ἐθαύμαζε καὶ ἐθεωροῦσε τιμὴ τῆς καὶ τὸν ἔχη στὴν παρέα τῆς. Καὶ ὁ Μουρούζης μὲ χαρὰ ἔκανε παρέα μὲ κάθε νέον, φθάνει αὐτὸς ὁ νέος νὰ εἶχε εὐγενικὰ αἰσθήματα. Ἐσυχάζετο τοὺς δελοῦς, καὶ προπάντων δταν αὐτὸς ἐτόχαινε νᾶναι καὶ ἀπὸ καλὰ σπίτια ἢ πλοῖσι.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἦ συνέχεια.

